

Tanulmány

A támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatása

A TOP-5.3.1-16 kódszámú Felhívás – A helyi identitás és kohézió erősítése – 2019 márciusában a tompai konzorciumban, „Lokális identitásépítés és helyi közösségfejlesztés” című Megalapozó dokumentum alapján elindult megvalósulni, majd – a Kovid 19 járvány okozta nehézségek ellenére- sikeres projektként zárult 2022. év májusában.

Azóta a konzorcium minden tagja (Tomba, Kelebia, Balotaszállás, Kisszállás, Kunfehértó, Zsana) eleget tesz a fent említett Felhívás 3.8. Fenntartási kötelezettség, 2. alpontjában előírt követelményeknek.

A támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatása:

A Helyi cselekvési terv megfelelő módszerek bizonyult a pályázat megvalósításához, nyilván való, hogy kellett egy „kézikönyv” ami alapján haladni tudott a projekt, de a pandémia ideje alatt rájöttünk, hogy a túlságosan kidolgozott terv – amit a kitalált formában lehetetlen törvényesen kivitelezni – nem jó! Az általánosabban megfogalmazott tervek, inkább megfogalmazott célok, teret adtak arra, hogy a cselekvési tervben elképzelteteket megvalósíthassuk, minden módosítás nélkül. Azok a programszervezők akiknek általánosabb terve volt, nagyobb nyugalommal tudtak a feladathoz állni, mint akiknek 'meg volt kötve a keze', azaz ragaszkodniuk kellett egy olyan terv megvalósításához, amit évekkorábban terveztek be – anyagilag is-.

A helyi társadalom aktuális kérdéseit kérdőíveken keresztül mértük fel a projekt első hónapjaiban, amikre a helyi cselekvési terv elkészült.

Elmondható, hogy minden nehézség ellenére, a projekt hozta a Felhívásban megfogalmazott célokat.

Több település kiadványt tervezett be, és valósított is meg, a projekt ezen elemei, ma már a projekt zárása után 2 évvel, mint közösségi kohézió megszűntek – bár, tanukövei maradtak egy-egy település lakossági összefogásának.

Azok a programok, mint a település díszítése virágokkal, levendulaszüret és persze a disznótorosok hatalmas érdeklődésnek örvendenek a mai napig is.

A Cselekvési tervet kísért egy kiegészítő dokumentum Programterv néven, ez a dokumentum egyben kötelezi is a konzorciumi tagokat a fenntartási idő alatt is folytatandó programokkal kapcsolatban, melyek elsődlegesen a programok szervezőinek köszönhetően sikeresek, ezért azokat természetesen folytatni kívánják évről-évre. Fontos megjegyezni, hogy ezen programok a közösség által is szerveződő programok, - hiszen anyagi támogatás nincs- az eszköz és alapanyag beszerzés is a közösség munkája.

Egy-egy programon, általában ugyanazok az emberek vesznek részt, - nyilván az érdeklődés okán - , de a zenés programokon, vagy ott ahol konzumálni lehet, egyre szélesedik az érdeklődők köre, vagyis a résztvevők létszáma.

Közösségfejlesztőként volt alkalmam egyazon 'probléma' megoldását látni a konzorcium 6 településén.

A jó gyakorlatokat próbáltuk a szakmai vezetővel más-más településekre is átültetni, de inkább kevesebb sikerrel. Bár ezek a települések tudtommal nem rivalizálnak a pályázat egyik elemének tekintetében sem, nem igen kívánták az újítást. Nagyobb nyitottság mutatkozott e téren, amikor a járvány idején kellett a rendezvényeket törvényes kereteken belül kivitelezni, például rajzkiállításokat szervezni...

Maga a konzorciumként való együttműködés indokolt, jó dolog. Egymáshoz közeli települések, közel azonos problémákkal...a közösségi összefogás - egy helyi közösségi szintnél magasabb szintű -megvalósulása.

A támogatással megvalósított projekt konkrét tapasztalatainak bemutatása településenként::

Kelebia

A támogatott projekt által vállalt programterv azóta is megvalósul. A „Népviselő napja”, a projekt fizikai zárását követően is a helyi lakosok igényei alapján valósul meg, mely kicsiket és nagyokat egyaránt bevon.

Észrevétel: a Covid 19 okozta bezártság érzetét, a 'ki a szabadba' igény követte, melyet kihasználva a projekt ideje alatt, -a körülményekhez igazodva – bevezetésre került biciklitúra és éjszakai séta a mai napig népszerű, keresett program, mely kiszolgálja a pályázat eredeti célját. A lakosság igényét az önszerveződés valósítja meg.

A 'Családi nap' szintén a futó projekt idején elkezdett – de a megalapozó dokumentumban nem betervezett, mely szintén szabadtéri – programelem, a civilek aktivitásáról tanúskodik.

Kisszállás

A legtöbb ezen pályázat által finanszírozott programelem e településen, a tervezett – majd megvalósított – kiadványra fókuszált. (Helyismereti, helytörténeti dokumentumok gyűjtése, feltárása; Helyi szellemi és kulturális örökség feltárása stb.) Ahogyan az általános leírásban: tanúkővei maradtak egy település lakossági összefogásának.

Azonban, a Helyi hagyományok feltárása alatt megvalósított programelem, mint például a Hagyomány őrző disznótoros, a pályázat fizikai befejezését követően is nagy népszerűségnek örvendő, évről-évre megrendezett közösségi esemény.

Továbbá közösségi célkitűzés volt a település közttereinek, parkjainak szépítése is a pályázat során. Ezt a gondolatiságot, és közösségi munkát, mára a „Virágos Magyarországért” versenybe nevezésig fejlesztették. Helyi összefogást, nagy és kitaró fizikai munkát igénylő vállalkozás ez!

A helyismereti és helytörténeti értékek feltárása folytatódik (bár eredeti célja a helyi kiadvány anyagának gyűjtése volt, mely megvalósult). Egy helyi, nagyra becsült, történelmi ásvány kút felavatása zajlott az idén, melynek helyi, és történelmi jelentőségét a helyszínen lévő dokumentációból olvashatjuk. Szintén, e programelem eredményeként mutatható fel, az az előadás sorozat, melyben helyi születésű költők mutatják be munkáikat.

Dr. Moretti Magdolna – orvos- Legbelül címmel

Illés Lajos – mesterszakács- Helyi ízek címmel

Zsana

Közöségi eredményként vállalta a közösségi park kialakítását, és gondozását, mely azóta is folyamatosan zajlik. Ezen támogatott programelem, a mai napig aktív a Kertbarátok köre támogatásával. Továbbá, ugyanez a program kibővült a Családi nappal, ami szélesebb korosztályt von be a programba.

A nyugdíjas NYUSZI Klub, ami a projekt keretén belül szerveződött, szintén működik, és összedolgozik más civil szervezetekkel, rendezvényekkel, például a fent említett családi napon, a nyugdíjas klub palacsintát sütött a gyerekeknek...

A NYUSZI Klub nagyon aktív, baráti kapcsolatot tart fenn Balotaszállással, ami szintén a konzorcium tagja.

A településen fórumokat szerveznek a közösségi élet aktív résztvevői.

A szellemi, kulturális örökség feltárása programelem során, a projekt fizikai zárását követően megvalósult egy közösségi fotóanyagokból készült fotó gyűjtemény. Ez a kiállítás 2023 decemberében - az önkormányzat finanszírozásával – valósult meg, aminek alapja mindenképp a lakossági összefogásnak és a közösség munkájának köszönhető.

Balotaszállás

A helyi szellemi, kulturális örökség feltárása programelem során létrehozott Tájház gyűjteményének állománya a projekt fizikai befejezését követően is folyamatosan bővült. Ez, mára egy Tanyamúzeummá nőtte ki magát, ami állandó kiállításként tekinthető meg. (19. századi táj jellegű berendezéssel tanyasi konyha és szoba bír helytörténeti értékkel.)

A lakosság, a helyi civil szervezetek és az önkormányzat együttes munkájával folytatódik a Tájház további fejlesztése.

A helyi hagyományok ápolása is a – lakosság igényei szerint – valósul meg, mint például vesszőfonás, papírfonás, bútorfestés szakkörök, vagy csuhély kiállítás formájában.

Kunfehértó

A Községi kiállítás szervezése programelemben a helyi termelők terményeinek bemutatása volt a cél, melyhez gyakran gyermekrajzverseny is párosult. Ezt a 'jó szokást' a mai napig tartja a település, például a szüreti napok alkalmával.

A településen igen aktívan jelen lévő Vöröskereszt helyi lakossági összefogással számos rendezvényen szerepel.

A Tankatalógus folyamatos bővülése lehetővé teszi, hogy a lakossági igényeket tanulókörök formájában kiszolgálják. Például a kemence működtetése, felfűtése, használata, tisztítása stb; amihez például egy kenyérlángos sütés is társul. De a hagyományos disznótort is ide sorolhatjuk, amit szintén minden évben megrendeznek.

Tompa

A Községi kiállítások programelem, többek között az ünnepekhez kapcsolódóan is megvalósulnak – a pályázati vállalásnak megfelelően. Ezen kiállítások anyagát a helyi lakosok, közösségek szolgáltatják.

De közösségi munka a szüreti naphoz kötődő – mára már hagyománnyá vált – szalmabábuk öltöztetése.

A támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalataként elmondható, hogy a projekt tevékenységei közül azok járultak leginkább hozzá a közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztéséhez, a közösségi szerepvállalás erősödéséhez, amik mára is fennmaradtak, tovább élnek. Ezek településenként változó pályázati programelemek, kiállítások, szakkörök, sütős-főzős rendezvények.

Szabó Nóra

közösségszervező